

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Richardi Arsdekin Soc. Jesu Sac. Theol. Professoris Theologia Tripartita Universa

Complectens nunc Bibliothecam perfectam Viri Ecclesiastici, ordine
sequenti

Controversiae Heterodoxae Ac Scholasticae - Cum speciali Notitia rerum
Modernarum, & Chronologia totius Monarchiae Sacrae, & Saecularis,
Pontificum, Conciliorum &c. Haeresum omnium, ac Propositionum
damnatarum Mundi Sex Aetatum ...

Archdekin, Richard

Dilingae, 1687

Controversiæ Gallicanæ recentiores de Pontificis potestate.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38447

cum Imperatore, & sessione 2. habita 2. Martii 1415. promissit, vovit, juravit se cessurum Papatu, quando Petrus de Luna Benedictus XIII. dictus, & Angelus de Corario Gregorius XII. dictus simpliciter cederent. Interim noctu 21. diem Martii precedente prædictus Joannes clam aufugit, quare sessio 3. habita est 26. Martii absente Joanne, fugam suam per litteras excusante. Quarta sessione declaravit Synodus quod ipsa potestatem à Christo habeat immediatè, cui quilibet cuiuscumque status vel dignitatis etiam si Papalis existat, obedire teneatur in his quæ pertinent ad fidem & extirpationem dicti schismatis, & reformationem dictæ Ecclesiæ in capite & in membris. Circa quam declarationem quoniam ab aliquibus perperam intelligi videtur.

Nota primò, ex Eugenio IV. in constitutione, *Moyse* &c. illam non esse accipiendam in sensum generalem, ita ut Concilium quandoque sit supra quemcumque Pontificem, sed ita ut illud Concilium esset supra Papam dubium, prout tunc erant illi tres de Pontificatu contententes. Nota secundò Concilium illud sess. 4. & 5. in qua declaratio allegata confirmata fuit, non fuisse Concilium generale, cum tantum interesset obedientia Joannis XXIII. Deinde declarationi illi nullus consensit Pontifex.

Sessio 8. ab iisdem damnatus Wiclef. Sessione 12. tandem Patrum sententia Pontificatu depositus Joannes XXIII. qui sententiam auditam approbavit, & re ipsa cessit Pontificatu, quâ facta sessione Pontificatu omnino excidit.

Sessio 14. postquam sponte Papatu cessisset Gregorius XII. absens, Cardinales ipsius obedientiam in Concilium admissi cum reliquis. Sess. 15. damnatus præfens Joannes Hus, vivusque combustus.

Sessio 37. tandem definitiva sententiâ Pontificatu depositus Benedictus XIII. cedere nolens: & sess. 41. anno 1417. electus in Pontificem Martinus V. qui sess. 45. Concilium dimisit. Editâ autem constitutione quæ incipit, *Inter cunctas*, sacro approbante Concilio, solum approbavit quod gestum erat contra errores Wicleffi, aliorumque, non approbavit autem quæ sess. 4. & 5. declarata retuli, imò in eadem constitutione statuit, inter alia interrogatoria de hæresi suspectis proponenda, etiam hoc, utrum credat quod Papa canonicè electus qui pro tempore fuerit, sit successor B. Petri, habens supremam potestatem in Ecclesiâ Dei. Certum autem eam non habere si non sit major Concilio. Quod ergo sess. 4. statutum erat de Concilio supra Pontificem, nullo modo de Pontifice indubitato intelligi voluit.

Septimum, Basileense à Martino V. indictum, & sub Eugenio IV. legitime inchoatum anno 1431. sed in progressu variâ inciderunt controversiæ de auctoritate Papæ, &c.

Prima sessio habita est 14. Decemb. præfidente Juliano Cardinali Pontificio legato. Interim Eugenius, 18. Decemb. edito Romæ decreto, Concilium illud quod Basileæ congregatum videretur dissolvit. Patres autem Basileæ congregati de hoc Eugenio decreto publicas ad universos fideles litteras dedere, quibus declarant decrevisse se concilium Basileæ continuare, quod & fecerunt.

Sessio itaque secunda, quam celebrarunt 15. Kal. Martii anni sequentis, præfidente etiam Juliano, confirmarunt in primis decreta sess. 4. Constantiensis, sta-

tueruntque Concilium esse supra Pontificem. Aliis deinde sessionibus Eugenium IV. citarunt, accusarunt, contumacem declararunt. Sess. 16. litteræ Eugenio recitantur, in quibus pacis studio declarat, Concilium illud à prima inchoatione legitimum fuisse, & irritas iussit esse priores litteras Concilii dissolutivas. Notandum autem Eugenium non approbare illis litteris omnia quævis, ad hanc sessionem à Concilio gesta sunt legitima esse, imò positivè reprobare ea omnia quæ contra ipsos Cardinales &c. decreta erant, ipsum Concilium tantum approbavit, iussitque legitimum esse.

Sessio autem 18. nullo Præsidente Pontificio Legato, Concilium repetit iterum decretum Constantiensis. Non constat quibus deinde sessionibus legati præfederint, constat ipsos decretis Concilii se opposites non fuisse auditos sess. 21. & 24. imò opus deinde fuisse Tarentino armis se tutari. Deinde à sessionis 31. tempore, id est anno 1438. Kalend. Febr. dilapsus Basileæ Julianus, qui olim Concilio faverat, alique omnes Cardinales, uno excepto Arelateni, quem deinde Præsidentem Concilii crearunt. Hoc itaque Præsidente Concilium ita segregatum à Romano Pontifice, ut neque speciem Pontificiæ auctoritatis præ se ferret, convocatis Presbyteris, quibus loco Episcoporum, paucissimi enim aderant, suffragii jus datum, & in manus datæ Sanctorum reliquæ sess. 33.

Sessio 34. Eugenium Pontificatu deponunt. Sess. 39. in Anti-Papam eligunt Amadeum Ducem Sabaudia, qui dictus fuit Felix V. Quo deinde Pontificatu cedente Nicolaus V. Eugenii IV. successor dedit hoc novæ concordia, ut confirmaret acta quædam Basilensia ad beneficia Ecclesiastica, & censuras pertinentia. Præter hæc nihil omnino approbavit, ut ex ejus Bulla satis apparet. Cæterum non tantum Eugenius, sed & deinde Leo X. in Concilio Lateranensi sess. 11. decreta Basilensia damnarunt, & a proinde nullum possunt ab auctoritate hujus Concilii robur habere.

CONTROVERSIÆ GALLICANÆ RECENTIORES

De Pontificis Potestate.

HARUM Controversiarum Propositiones singulas, progressum, ac fundamenta avido Lectori breviter exponemus, ne in materia tanti momenti hoc loco eâ notitiâ destituatur: illas fideliter ex ipsis Actis, cum aliis eodem pertinentibus exhibemus.

Cleri Gallicani Declaratio.

ECCLISIÆ Gallicanæ decreta & libertates à majoribus tanto studio propugnatas, earumque fundamenta sacris Canonibus & Patrum traditione nixa, multi diruere moluntur, nec defunt qui earum obtentu privatum Beati Petri ejusque successorum Romanorum Pontificum, à Christo institutum, iisque debitam ab omnibus Christianis obedientiam, Sedi quæ Apostolicæ, in qua fides prædicatur, & unitas servatur Ecclesiæ, reverendam omnibus gentibus Majestatem imminuere non vereantur. Hæretici quoque, nihil prætermittunt quo eam potestatem qua pax Ecclesiæ continetur, invidiosam & gravem Regibus & populis ostentent, iisque fraudibus simplices animas ab Ecclesiæ matris, Christianique ad eam communionem dissocient. Quæ ut incommoda propulsemus: Nos Archiepiscopi & Episcopi Parisiis mandato regio congre-

congregati, Ecclesiam Gallicanam representantes, una cum cæteris Ecclesiasticis viris nobiscum deputatis, diligenti tractatu habito hæc faciendæ & declarandæ esse duximus.

I.

Primum Beato Petro ejusque successoribus Christi Vicariis, ipsique Ecclesie rerum spiritualium & ad æternam salutem pertinentium, non autem civilium ac temporalium à Deo traditam potestatem, dicente Domino: *Regnum meum non est de hoc mundo: & iterum: Reddite ergo quæ sunt Cæsaris Cæsari, & quæ sunt Dei Deo.* Ac proinde stare Apostolicum illud; *Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit, non est enim potestas nisi à Deo, quæ autem sunt à Deo ordinatae sunt: itaque qui potestati resistit, Dei ordinationi resistit.* Reges ergo & Principes in temporalibus nulli Ecclesiasticæ potestati Dei ordinatione subijci, neque auctoritate clavium Ecclesie directè vel indirectè deponi, aut illorum subditos eximi à fide atque obedientia, ac præstito fidelitatis sacramento solvi posse, eamque sententiam publicæ tranquillitati necessariam, nec minus Ecclesie quam Imperio utilem, ut verbo Dei, Patrum traditioni, & Sanctorum exemplis consonam omninò retinendam.

II.

Sic autem inesse Apostolicæ sedis ac Petri successoribus Christi vicariis rerum spiritualium plenam potestatem, ut simul valeant atque immota consistant sanctæ œcumenicæ Synodi Constantiensis, à sede Apostolica comprobata, ipsoque Romanorum Pontificum ac totius Ecclesie usui confirmata, atque ab Ecclesia Gallicana perpetuâ Religione custodita Decreta de Authoritate Conciliorum generalium, quæ Sessione quarta & quinta continentur; nec probati à Gallicana Ecclesia qui eorum decretorum, quasi dubiæ sint authoritatis ac minus approbata, robur infringant, aut ad solum schismatis tempus Concilii dicta detorqueant.

III.

Hinc Apostolicæ Potestatis usum moderandum per Canones spiritu Dei conditos, & totius mundi reverentiâ consecratos: valere etiam regulas, mores, & instituta à Regno & Ecclesia Gallicana recepta; Patrumque terminos manere inconcussos; atque id pertinere ad amplitudinem Apostolicæ sedis, ut statuta & consuetudines tantæ sedis & Ecclesiarum consensione firmata propriam stabilitatem obtineant.

IV.

In fidei quoque questionibus præcipuas summi Pontificis esse partes, ejus decreta ad omnes & singulas Ecclesias pertinere, nec tamen irreformabile esse judicium, nisi Ecclesie consensus accesserit.

V.

Quæ accepta à Patribus ad omnes Ecclesias Gallicanas atque Episcopos Spiritu Sancto auctore presidentes mittenda decrevimus; ut id ipsum dicamus omnes, simulque in eodem sensu & in eadem sententia.

Sequitur edictum Regium, quo prohibetur primo, cunctis subditis & externis qui sunt intra Regnum, Secularibus ac Regularibus cujuscunque Ordinis, Congregationis & Societatis, docere in suis Do-

mibus, Collegiis & Seminariis, aut scribere aliquod contrarium doctrinæ contentæ in declaratione præcedenti.

II.

Ordinatur ut qui deinceps erunt electi ad docendam Theologiam in quovis Collegio singularum Universitatum sive sæculares illi fuerint, sive regulares, dictæ declarationi subscribant Gressariis facultatum Theologiæ, antequam munus hoc in Collegiis, aut domibus Regularium & Sæcularium obire possint: Præterea ut submittant se ad eam profitendam doctrinam quæ exposita ibidem est, utque Theologiæ facultatum Syndici, ordinariis locorum, & nostris Procuratoribus Generalibus dictarum submissionum exemplaria per Gressarios earundem facultatum signata nominibus tradant.

III.

Ut in collegiis omnibus ac domibus dictarum Universitatum, in quibus Professores plures fuerint, sive sæculares si sint sive Regulares, uni eorum annis singulis incumbat, doctrinam dictæ declaratione contentam tradere, in Collegiis autem in quibus unus tantum Professor fuerit tenebitur is, uno eam ex tribus consequentibus annis profiteri.

IV.

Syndicis Theologiæ facultatum injungimus, ut annis singulis ante lectionum initium, Urbium in quibus eæ præleguntur, Archiepiscopis aut Episcopis, uti & Procuratoribus nostris Generalibus, eorum Professorum tradant nomina, quibus doctrinæ illius tradendæ cura fuerit demandata; Professoribus verò ipsis ut iisdem Prælati, dictisque Procuratoribus Generalibus ostendant scripta sua (cum scilicet petitur hoc fuerit) quæ scholasticis suis sunt tradituri.

V.

Nolumus ut quis deinceps Bachalaretus sive Sæcularis sive Regularis, tam Theologiæ quam Juris Canonici creetur Licentiatus, aut in Doctorem admittatur, nisi ante in una suarum Thesium, quam iis quibus in Universitatibus gradus illos conferendi jus est ostenderit, dictam doctrinam propugnarit.

Circa illas controversias quæ concernunt Pontificis authoritatem supra Concilium generale, infallibilitatem definiendi, & declarandi in questionibus juris & facti &c. Videri poterunt quæ pridem, ante istam declarationem editam, deduximus supra de authoritate Pontificis & Conciliorum questione 1. 2. 3. &c. Recentius verò circa ipsam declarationem, inter alios D. Nicolaus du Bois in Academ. Lovan. Sacrar. Litter. Professor primarius, edidit Consultationes Theologico-juridicas, in quibus ex Canon. & Hist. Ecclesiastica sylus deducit. 1. Ab ipso exordio nascentis Ecclesie illam fuisse amplitudinem sanctæ Sedis, Gallicarum Ecclesiarum perpetuâ consuetudine & consensione firmatam, ut in materiis fidei & morum ad salutem necessariorum Prælati consulerent sanctam Sedem, & illius judicium expectarent. Quod demonstrare pergit per singula sæcula progrediendo:

Et sæculo quidem secundo Eleutherius Pontifex in Epistola ad Galliæ provincias, de usu etiam primi sæculi testimonium ferens, ita scribit: „De accusationibus Clericorum, super quibus consulti sumus,

Arde
kin

Theo-
logia

, sumus, quia omnes eorum accusationes difficile est, ad Sedem Apostolicam deferre, finitiva tantum Episcoporum judicia huc deferantur, ut hujus Sanctæ Sedis autoritate finiatur, sicut ab Apostolis eorumque successoribus multorum consensu Episcoporum jam definitum est. De hac Epistola agit Baronius ad annum Christi 181.

Sæculo *Tertio* Felicem Pontificem consuluit Benignus Episcopus: & extat responsum quod incipit, *su-
scipientes &c.*

Sæculo *Quarto* initio Quæstiones motas ad Eusebium Pontificem Gallie Episcopi retulerunt.

Sæculo *Quinto* Exuperius Episcopus Tolosanus de septem diversis articulis consuluit Innocentium primum, cujus & extat responsum *Dilectio tua &c.*

Sæculo *Sexti* initio Symmachus Pont. Cesareo Episcopo Arelatensi respondit, *Qui veneranda &c.* Sicut & Anitus Episcopus Viennensis de rebus fidem concernentibus consuluit Hormisdam Pont. cui respondet in Epist. 10. *Quid de his.*

Circa sæculi *Septimi* initium vixit Gregorius, primus qui uti ab aliis per orbem, ita à Gallis consultus fuit, cujus responsales Epistolæ in libris 12, extant plurimæ.

Sæculo *Ottavo*, S. Bonifacius, qui Gallie partes varias illustravit, Decreta sua retulit ad Zachariam Pont. & si illi iusta viderentur confirmari postulavit. Habetur hoc in Codice Canonum B. Isaac Lingonenis Episcopi, *Ego Isaac &c.*

Sæculo *Nono*, in Concilio Aquisgranensi, cui plurimi intereant Gallie prælati, mota est quæstio, de processione Spiritus Sancti, & aliis gravibus causis. Judicavit Concilium quæstiones illas esse remittendas ad Leonem III. tunc Pontificem. Uti hæc Ado Viennensis in Chronico, *Synodus magna &c.* Reperiuntur etiam hoc sæculo plurimæ Episcoporum, etiam Gallie relationes ad Benedictum III. Nicolaum I. Adrianum II. quæ in Conciliorum tomis exprimitur.

Sed præterire non oportet, quo pacto eodem sæculo se gesserint Britannie Episcopi dum de materia simoniae ab iis relatum esset ad Leonem IV. uti patet ex ipsius Epistola in qua sic pergit: „Legationem, denique communem omnium Episcoporum Reverendissimorum nobis propositam delinquentes requiritis de his qui turpissimo lucro columbas in templo Domini vendere non pertimescunt, & sua acta improbâ temeritate Simonis hæresi conjungunt, utrum possint in ordine pœnitentium agere, aut tantummodo extra Ordinem, & Sacerdotalem fieri gradum.

Sæculo *Decimo*, Heriveus Rhemenis Archiepiscopus Joannem IX. consuluit qualiter agendum esset cum Northmannis recenter ad fidem conversis, quorum alii baptizati fuerant & rebaptizati, post baptismum gentiliter vixerunt. Ad quem extat Pontificis responsum, *Quod de his &c.*

Sæculo *undecimo*, in Gallia & Hispania exorta fuerunt Quæstiones in materia simoniae, aliisque: De his Victorem II. Pont. ad rem determinandam consuluerunt varii Episcopi, cujus resolutio constat ex Concilio Toletano in præfatione, *Anno incarnationis &c.*

Sæculo *duodecimo*, Pontifices erant Alexander III. Urbanus III. &c. Nec omiserunt illius temporis E-

piscopi in causis gravioribus sanctæ Sedis iudicium requirere & expectare. Uti fecit Canonianensis, cui Alexander III. in cap. 1. de Clericis peregrinis, *Tua nos duxit &c.*

Sæculo decimo tertio, inter alios Pontifex erat Innocentius III. & Honorius III. ad quos etiam recursum habuerunt Gallie Episcopi in causis gravioribus, uti docent juris Canonæ variæ ex cap. 11. de *ante & qualitate*, cap. 13. de *foro competenti &c.*

Sæculo decimo quarto, Prælati & Rectores Ecclesiarum etiam Gallie recurrerunt ad Joannem XXII. pro obtinenda interpretatione constitutionum Bonifacii VIII. & Clementis V. quas dicebant à Religiosis mendicantibus infringi, qui id negabant. Unde emanavit ejusdem constitutio quæ incipit, *Frequenter &c.*

In hujus sæculi decursu exortum est schisma illud gravissimum, pluribus de Pontificatu diuturno tempore contententibus, quod demum sæculo decimo quinto in Constantiensi Concilio finem habuit, Martino V. tunc in Pontificem electo. Quomodo autem tempore sæculo decimo sexto errores Lutheri & Calvinii ad Leonem X. ut deciderentur undique delati fuerint, omnibus eruditus notum est, & patet ex ejus Bulla de his edita quam adducimus supra Tract. 3. Art. 5.

Hoc autem sæculo decimo-septimo in quo verisimam, patet in hoc puncto, uti ceterorum, ita vel maxime Prælatorum Gallie sensus circa propositiones Jansenii, quas communi consensu tam ad Innocentium X. quam ad Alexandrum VII. irrefragabili autoritate definiendas retulerunt.

Horum 85. Prælatorum Litteras in ea causa ad Pontificem juvat hic subjicere ad perpetuam Ecclesie Gallicanæ, suorumque Prælatorum gloriam, adjuncto etiam, ordine alphabetico, singulorum nomine, dignitate, & diocesi, unde & Lector illius Ecclesie ac regni multiplicem in particulari notitiam brevi compendio haurire poterit.

L I T E R Æ

GALLICANORVM EPISCOPORVM

Ad Pontificem Maximum

INNOCENTIIUM X.

BEATISSIME PATER.

Majores causas ad Sedem Apostolicam referre solemnem Ecclesie mos est, quem fides Petri nunquam deficiens perpetuo retineri pro jure suo postulat. Acquisitum huic legi obsequentes, de gravissimo circa religionem negotio Sanctitati tuæ scribendum esse censuimus. Decennium est ex quo vehementissimis turbis Gallia magno nostro dolore commoveatur ad librum posthumum & doctrinam Reverendi Cornelii Jansenii Iprensis Episcopi. Tales quidem motus sedari oportebat cum Concilii Tridentini Autoritate, tum Bullæ illius, quæ Urbanus VIII. Felicis memorie adversus Jansenii dogmata pronuntiavit, & decreta Pii V. ac Gregorii XIII. in Bajum edita confirmavit. Atque hujus quidem Bullæ veritatem ac robur novo quidem diplomate vindicasti. Sed quia nulli sigillatim propositioni certa censura nota inusta fuit, locus etiamnum aliquis quorum,